

3. Палант О. Ю. Логістика транспортного комплексу регіону (перспективи інвестування та інноваційного розвитку). Харків : Золоті сторінки, 2012. 168 с.

4. Палант О. Ю. Стратегія системної модернізації міського електричного транспорту : монографія. Харків : Золоті сторінки, 2016. 360 с.

ЧИННИКОВИЙ АНАЛІЗ ОБСЯГУ НАДАНИХ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВАМИ КОМУНАЛЬНИХ ПРАЛЕНЬ

В. О. КОСТЮК, канд. екон. наук, доцент

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

Забезпечення ефективного функціонування підприємств в умовах трансформації економіки України потребує нових підходів до формування системи управління. Важливого значення для реалізації цих процесів набуває економічний аналіз, який дає змогу об'єктивно оцінювати діяльність того чи іншого підприємства, обґрунтовувати управлінські рішення та контролювати їх виконання. Це зумовлено тим, що економічний аналіз вивчає не саму господарську діяльність як технологічний чи організаційний процес, а досліджує економічні результати господарювання як наслідок економічних процесів. Аналіз детально з'ясовує основні причини отримання певних результатів господарської діяльності чи їх зміну, тобто виявляє причинно-наслідкові зв'язки між різними економічними явищами і процесами, які відбуваються в господарській діяльності підприємств [1].

Це в повній мірі відноситься до техніко-економічного аналізу діяльності підприємств міського господарства, зокрема до комунальних пралень. Основна діяльність цих підприємств спрямована на виробництво продукції, виконання робіт та надання послуг міському населенню і тим підприємствам та організаціям, які розташовані на території даного міста. Своєчасне забезпечення населення якісними комунальними послугами –

головне завдання, яке повсякденно стоїть перед цими підприємствами. Вирішення цього завдання досягається передусім завдяки розширенню їх мережі, а також за рахунок покращення ефективності використання наявних виробничих потужностей, тобто шляхом виявлення внутрішніх резервів. Цьому здебільшого сприяє всебічний і глибокий чинниковий аналіз виконання виробничої програми. Виробнича програма комунальних пралень – це є завдання щодо кількості, асортименту та якості послуг, які вони повинні надати у звітному періоді міському населенню, виходячи з його потреб. Це є головний розділ їх виробничої діяльності, основа для складання інших складових частин бізнес-плану та розрахунку різноманітних економіко-статистичних та аналітичних показників [2].

Основним показником, що характеризує кінцевий виробничий результат діяльності пралень є обсяг випраної білизни. Для здійснення виробничого процесу пралень забезпечується наступним технологічним обладнанням: пральними машинами, центрифугами, сушильними барабанами або кулісними шкафами, гладильними катками (коландрами) та інше. Технологічний процес надання пральних послуг включає наступні складові: приймання та сортування білизни за ступенями забрудненості, замачування, механічне та ручне прання, віджим, сушіння, прасування тощо. З огляду на це, слід відмітити, що загальна величина обсягу наданих пральних послуг залежить від численності техніко-експлуатаційних чинників, які безпосередньо відображають наявність, стан і ефективність використання наявного технологічного обладнання. Це, перш за все, кількість наявного, встановленого і фактично працюючих пральних машин, їх одноразова місткість, виробнича потужність, кількість відпрацьованих ними днів, змін, годин, коефіцієнти використання машин за часом, продуктивністю, обсягом випраної білизни тощо.

Враховуючи вищенаведене, пропонується у процесі проведення чинникового аналізу обсягу наданих пральних послуг використовувати наступну мультиплікативну модель цього показника:

$$B = N K d \beta t \gamma f w,$$

де B – вартість наданих пральних послуг;

N – кількість наявних пральних машин;

K – коефіцієнт використання наявних пральних машин (відношення фактично працюючих пральних машин до наявної їх кількості);

d – кількість днів роботи однієї пральної машини (відношення відпрацьованих машино-днів до кількості фактично працюючих пральних машин);

β – коефіцієнт змінності роботи пральних машин (відношення відпрацьованих машино-змін до кількості відпрацьованих машино-днів);

t – середня тривалість зміни роботи пральних машин у годинах (відношення відпрацьованих машино-годин до кількості відпрацьованих машино-змін);

γ – середньогодинна продуктивність однієї машини (відношення загального обсягу випраної сухої білизни до кількості відпрацьованих машино-годин);

f – коефіцієнт приведення білизни за складністю її оброблення (відношення обсягу випраної сухої білизни в умовно – приведених вагових одиницях виміру до загального обсягу випраної сухої білизни у натуральному виразі);

w – ціна одиниці наданих пральних послуг у вартісному виразі (відношення вартості наданих пральних послуг до обсягу випраної сухої білизни в умовно-приведених вагових одиницях виміру, грн).

Застосовуючи до наведеної детермінованої моделі метод ланцюгових підстановок, пропонується обчислювати кількісний абсолютний і відносний вплив зазначених чинників на загальну зміну досліджуваного показника наданих пральних послуг населенню міста. При подальшому поглибленні аналізу необхідно встановити конкретні причини відхилень фактичних

значень наведених вище чинників від їх еталонних величин (планових, базисних, нормативних тощо).

Наведений вище методичний підхід до чинникового аналізу досліджуваного показника обсягу пральних послуг дає можливість представити його у вигляді узагальнюючої синтетичної моделі, визначити кількісний вплив найважливіших чинників на його зміну, дослідити структуру і основні тенденції такого впливу, використати отриману аналітичну інформацію для прийняття і обґрунтування відповідних управлінських рішень щодо подальшого розвитку аналізованого підприємства в майбутньому періоді.

Список використаних джерел:

1. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : теорія і практика : підручник / Г. І. Кіндрацька, М. С. Білик, А. Г. Загородній. Львів : «Магнолія – 2006», 2008. 440 с.
2. Костюк В. О. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств міського господарства : підручник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 233 с.

ПРИЙНЯТТЯ ПЕРЕДОВИХ МІСЬКИХ РІШЕНЬ (ОГЛЯД ЗАРУБІЖНИХ ПРАКТИК: МІСТО АМСТЕРДАМ, НІДЕРЛАНДИ)

О. В. СОЛОВЙОВ, канд. екон. наук, доцент
І. САЗОНОВ, студент
В. САВЧЕНКО, студент

У 2021 році Центром Разумкова (м. Київ) підготовлено Аналітичну доповідь, яка узагальнює існуючі підходи до визначення змісту, передумов, головних детермінантів процесу цифровізації та поширення цифрових технологій, а також визначає поточний стан та перспективи розбудови